

«МІЖРЕГІОНАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ»

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**м. Умань
18 - 19 травня 2018 р.**

**Умань
2018**

УДК
ББК

Рекомендовано до друку вченою радою факультету менеджменту
Уманського національного університету садівництва (протокол № 5 від 21
травня 2018 р.)

Редакційна колегія

ДОВБИШУК І. – доктор, професор кафедри морського бізнесу та логістики
Бременського університету;

ШКОЛЬНИЙ О.О. – д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту
Уманського національного університету садівництва;

ДИМА О.О. – д.е.н., професор кафедри маркетингу, заступник декана
факультету маркетингу Київського національного економічного університету імені
Вадима Гетьмана;

ВЕРНЮК Н.О. – к.е.н., доцент, декан факультету менеджменту Уманського
національного університету садівництва;

НОВАК І.М. – д.е.н., доцент, заступник декана факультету менеджменту з
наукової роботи Уманського національного університету садівництва;

За достовірність інформації відповідальність несуть автори публікацій.

Міжрегіональна взаємодія логістичних систем в умовах трансформації
економіки: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Умань,
18-19 травня 2018 р. / Редкол.: Школьний О.О. (відп. ред.) та ін. – Умань:
Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2018. – 136 с.

Збірник містить доповіді наковців, які були розглянуті на міжнародній
науково-практичній конференції «Міжрегіональна взаємодія логістичних
систем в умовах трансформації економіки», що відбулася 18-19 травня 2018
р. в м. Умань. У наукових матеріалах висвітлюються проблемні питання
розвитку логістики в Україні.

Розраховано на наукових співробітників, викладачів, аспірантів,
студентів та фахівців, які займаються питаннями розвитку системи
логістичного менеджменту.

This project is supported by the DAAD with funds from the Federal Ministry for Economic Cooperation
Development.

DAAD

Deutscher Akademischer Austauschdienst
German Academic Exchange Service

УДК
ББК

Уманський національний університет садівництва, 2018

РОЗВИТОК ЕКСПОРТУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ КНР

М.В. Кузьмінов

Кандидат економічних наук, викладач

Уманський національний університет садівництва

Експорт сільськогосподарської продукції мав надзвичайно важливе значення для Китаю як джерело валютних надходжень до країни. Разом з тим, існує протиріччя між потребами населення у продуктах харчування, продовольчою безпекою та завданнями платіжного балансу.

Проблематика дослідження чинників експорту сільськогосподарської продукції різних країн широко представлена в наукових публікаціях. Аналіз останніх досліджень та публікацій свідчить про значний доробок у даній тематиці Ст. Девадосса, А. Ніланда, Р. Міттеламмерб та Й. Фолтза, Т.М. Мельник, Т.О. Осташко та ін. Разом з тим, окреслена тематика потребує актуальних досліджень розвитку експорту китайської сільськогосподарської продукції.

Зазначимо, що КНР здійснювала експорт сільськогосподарської продукції завжди, але в різних обсягах. Розвиток сільського господарства завдяки реформам Ден Сяопіна дав змогу Китаю активізувати експорт зернових та фруктів вже з 60-х років. Відбувається зростання обсягів виробництва, підвищення продуктивності праці, при скороченні частки валового сільськогосподарського виробництва у ВВП Китаю за останні 55 років (з 1961 по 2016 роки). Максимальне значення у Китаї було у 1968 році і становило 41,6%, а мінімальне – у 2016 році зі значенням 8,6%. Порівняння даного показника Китаю з загальносвітовим свідчить, що сільське господарство у китайській економіці має більше ніж удвічі більшу питому вагу як у 1997 (17,9 у Китаї порівняно з 8% у світі), так і у 2016 році (8,8 у Китаї порівняно з 4% у світі). Питома вага зайнятих у сільськогосподарському виробництві у загальній чисельності зайнятих Китаю протягом 1962–2016 років скоротилась з 82 до 28,3%.

Відмічаючи успіхи китайського уряду в розвитку сільського господарства зазначимо, що проблема продовольчої безпеки залишається гострою і донині. Нерівномірне проживання створює значне навантаження на екосистеми та приміські агропродовольчі комплекси. Зростання доходів, підвищення освіченості населення, формування середнього класу призвели до зміни споживчих уподобань та структури попиту на продукти харчування.

Для оцінки внутрішніх ресурсів експортного потенціалу сільськогосподарського виробництва Китаю розглянемо абсолютні та відносні показники. Несприятливі природні умови на великій території, низька родючість більше половини площі ґрунтів та їх стрімка ерозія, забруднення внаслідок викидів в атмосферу та перевищення гранично допустимої концентрації забруднюючих речовин, скорочення площа ріллі внаслідок урбанізації обмежують перспективи розвитку сільського господарства в КНР. За даними Світового банку на співвідношення ріллі на одну особу в Китаї є

одним із самих низьких у світі (0,08 га на одного мешканця КНР). Низькі екологічні стандарти мають наслідком забруднення 40 ґрунтів та води, що призводить до зменшення і так низького показника співвідношення ріллі і води на одну особу.

Негативний наслідок на розвиток сільського господарства має загрозливий стан якості води, коли більше половини внутрішніх водойм та ґрунтових вод забруднені промисловими та комунальними відходами, а також внаслідок надмірного використання добрив та засобів боротьби зі шкідниками.

Однак, обсяги виробництва сільськогосподарської продукції у Китаї протягом 1970–2016 років зросли у шість разів з 121,4 до 733,7 млрд дол. США. При цьому результати розрахунку свідчать, що питома вага сільськогосподарського виробництва Китаю у світовому виробництві сільськогосподарської продукції виросла з 13 до 24% тоді як площа ріллі скоротилась та сягає 9% від загальносвітової.

Зростання обсягів виробництва при одночасному скороченні чисельності зайнятих у сільському господарстві свідчить про неабияке зростання продуктивності праці. Певною мірою потенціал внутрішніх ресурсів демонструє компаративна оцінка динаміки врожайності зернових Китаю та світу у 1962–2016 роках. Власні розрахунки за даними світового банку свідчать, що врожайності зернових Китаю від світового значення становили 88% у 1962 році, але починаючи з 1964 року впевнено випереджали усереднені дані по всіх країнах світу.

Внутрішнім джерелом розвитку експорту сільськогосподарської продукції КНР є організаційна структура, яка включає фермерські господарства та надпотужні вертикально-інтегровані державні компанії, які управляють не лише виробництвом, але й інфраструктурними об'єктами. Наприклад, в найбільшій аграрній державній компанії Китаю COFCO, яка володіє найбільшими зерносховищами, портом з транзитним потенціалом в 54 млн тонн на рік), комерційною і житловою нерухомістю, туристичними курортами, готелями, регіональними банками і підприємством зі страхування (спільно з лондонською Aviva), працює більш ніж 60 тис. працівників. COFCO впроваджує нові технології в менеджмент та активно перетворює власну структуру за зразком західних агротрейдерів.

Стосовно умов виходу китайських сільськогосподарських виробників на зовнішні ринки відмітимо стимулююче значення девальвації китайської валюти юаня. Оскільки юань недооцінюється лише щодо долара США, Китай має перевагу перед своїми конкурентами при експорті до Сполучених Штатів важливих сільськогосподарських товарів (бобів, фруктових соків та фруктів). Результати дослідження американських науковців показують, що девальвація юаня зумовила падіння китайського імпорту американського молока, соєвих бобів та бавовни, а експорт бобів, фруктових соків та фруктів з Китаю до США збільшився в короткостроковій і в довгостроковій перспективі.

Науковці Пекінського університету довели, що схема торгівлі аграрними харчовими продуктами в Китаї дуже динамічна, оскільки

стабільність забезпечують усталені зовнішньоторговельні зв'язки, які тривають довше чотирьох років, тоді вони суттєво сприятимуть тривалому зростанню експорту. Одночасно тривалість експорту суттєво корелює із станом розвитку імпорту країни, регіоном, до якого належить компанія-експортер, ступінь обробки продукції, досвід здійснення експорту та географічна відстань між торговельними партнерами. Китай є другим за вартістю імпортером агропродукції, експортує сільськогосподарську як сировину, так і готову продукцію, має стабільні зовнішньоторговельні зв'язки в АТР та з багатьма іншими країнами світу.

Позитивний розвиток експорту сільськогосподарської продукції Китаю спостерігається протягом останніх 55 років. Важливими факторами розвитку експорту сільськогосподарської продукції Китаю є можливість потужних державних агрокомпаній (холдингів) залучати внутрішнє та зовнішнє фінансування, здійснювати угоди зі злиття та поглинання з форвардами світового агробізнесу, набувати у власність чи довгострокову оренду природні ресурси за кордонами Китаю, впроваджувати нові технології з метою зростання продуктивності, ефективності та екологічності на всіх стадіях виробництва та експорту. Іншим фактором розвитку експорту Китаю є сприятлива валютна політика уряду КНР, коли відбувається девальвація китайської валюти юаня відносно дол. США.